

Αριθμός 2207/2017

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ Α΄

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 30 Ιανουαρίου 2017, με την εξής σύνθεση: Μ. Καραμανώφ, Αντιπρόεδρος, Προεδρεύουσα, σε αναπλήρωση του Προέδρου του Τμήματος, που είχε κώλυμα, Ο. Ζύγουρα, Π. Χαμάκος, Σύμβουλοι, Β. Ανδρουλάκης, Αικ. Ρωξάνα, Πάρεδροι. Γραμματέας η Β. Κατσιώνη.

Για να δικάσει την από 22 Μαΐου 2014 αίτηση:

του , κατοίκου Κρυονερίου Αττικής (.....), ο οποίος παρέστη με τον δικηγόρο Ιωάννη Ζηκίδη (Α.Μ. 11145), που τον διόρισε στο ακροατήριο,

κατά του Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων (Ο.Γ.Α.), που εδρεύει στην Αθήνα, ο οποίος παρέστη με την Αικατερίνη Κανελλοπούλου, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Με την αίτηση αυτή ο αιτών επιδιώκει να ακυρωθεί η υπ' αριθμ. 273/2013 απόφαση της Επιτροπής Ενστάσεων του Κλάδου Οικογενειακών Επιδομάτων του Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων και κάθε άλλη σχετική πράξη ή παράλειψη της Διοικήσεως.

Οι πληρεξούσιοι των διαδίκων δήλωσαν, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 21 του Κανονισμού Λειτουργίας του Δικαστηρίου, ότι δεν θα αγορεύσουν.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του εισηγητή, Παρέδρου Β. Ανδρουλάκη.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου

κ α ι

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση, για την άσκηση της οποίας έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο (.../18-6-2014 ειδικά έντυπα γραμμάτια παραβόλου), ζητείται η ακύρωση της 273/22-2-2013 αποφάσεως της Επιτροπής Εκδικάσεως Ενστάσεων του Ο.Γ.Α. με την οποία απορρίφθηκε ένσταση του αιτούντος κατά της .../7-7-2010 πράξεως του Προϊσταμένου του Κλάδου ΣΤ' Οικογενειακών Επιδομάτων του Ο.Γ.Α. Με την τελευταία αυτή πράξη απορρίφθηκε αίτηση του αιτούντος να του χορηγηθεί ισόβια σύνταξη πολυτέκνου.

2. Επειδή, στο άρθρο 4 του Συντάγματος ορίζεται ότι: «1. Οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου. 2. Οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις. 3. ...» και στο άρθρο 21 αυτού ότι: «1. Η οικογένεια, ως θεμέλιο της συντήρησης και προαγωγής του Έθνους, καθώς και ο γάμος, η μητρότητα και η παιδική ηλικία τελούν υπό την προστασία του Κράτους. 2. Πολύτεκνες οικογένειες, ..., έχουν δικαίωμα ειδικής φροντίδας από το Κράτος. 5. (παράγραφος που προστέθηκε με το Ψήφισμα της 6-4-2001 της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής) Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή δημογραφικής πολιτικής, καθώς και η λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων αποτελεί υποχρέωση του Κράτους». Περαιτέρω, στο άρθρο πρώτο του ν. 1910/1944 «Περί κωδικοποίησης και συμπληρώσεως της νομοθεσίας περί προστασίας πολυτέκνων» (Α' 299), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 1 του ν. 860/1979 (Α' 2), ορίστηκε, μεταξύ άλλων, ότι: «1. Πολύτεκνοι υπό την έννοια του παρόντος νόμου είναι οι γονείς οι έχοντες τέσσερα τουλάχιστον ζώντα τέκνα εκ νομίμου γάμου ή νομιμοποιηθέντα ή νομίμως αναγνωρισθέντα, εφ' όσον τα μεν θήλεα είναι άγαμα ή διατελούν εν διαζεύξει ή εν χηρεία και συντηρούνται υπό τίνος των γονέων των, τα δε αρρενα εφ' όσον είναι ανήλικα. ... 7. Εν περιπτώσει θανάτου της μητρός ή εν περιπτώσει καθ' ήν κατέστη αυτή εξ οιαδήποτε λόγου ανίκανος τελείως προς πάσαν εργασία, ο σύζυγος θεωρείται πολύτεκνος, εφ' όσον έχει τρία τουλάχιστον ζώντα τέκνα, υπαγόμενα εις τίνα των ανωτέρω περιπτώσεων». Ακολούθως, με την παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 3454/2006 (Α' 75) αντικαταστάθηκε το πιο πάνω άρθρο πρώτο του ν. 1910/1944 και καθορίστηκαν εκ νέου οι προϋποθέσεις απόκτησης της πολυτεκνικής ιδιότητας, ενώ με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου του νόμου αυτού ορίστηκε ότι: «Οι γονείς που απέκτησαν την πολυτεκνική ιδιότητα βάσει των διατάξεων του ν. 860/1979 (ΦΕΚ 2 Α'), όπως και εκείνοι που την αποκτούν βάσει των διατάξεων του παρόντος, τη διατηρούν ισοβίως και απολαμβάνουν ισοβίως τα δικαιώματα που απορρέουν από την πολυτεκνική ιδιότητα...». Περαιτέρω, με την παρ. 3 του άρθρου 63 του ν. 1892/1990 (Α' 101), όπως αυτή ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, ορίζεται ότι: «Στη μητέρα που θεωρείται πολύτεκνη κατά τον ν. 1910/1944, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μέχρι σήμερα, καταβάλλεται μηνιαίο επίδομα ... Το μηνιαίο επίδομα του προηγούμενου εδαφίου καταβάλλεται με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις: α. Στον πατέρα που θεωρείται πολύτεκνος, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου πρώτου του ν. 1910/1944 (ΦΕΚ 229 Α') και της παραγράφου 7 του ίδιου άρθρου, όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 1 του ν. 860/1979 (ΦΕΚ 2 Α') ... (όπως τα τελευταία εδάφια προστέθηκαν με το άρθρο 2 του ν. 2163/1993, Α' 125)». Εξ άλλου, στην παρ. 4 του άρθρου 63 του ν. 1892/1990, όπως αυτή

ισχύει μετά την αντικατάστασή της με την παρ. 2 του άρθρου 43 του ν. 3918/2011 (Α' 31), ορίζεται ότι «Στη μητέρα που δεν δικαιούται πλέον το επίδομα της προηγούμενης παραγράφου χορηγείται ισόβια σύνταξη...». Επίσης, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 6 του άρθρου 63 του νόμου αυτού: «Σε περίπτωση οριστικής διακοπής της συγκατοίκησης των παιδιών με τη μητέρα λόγω υπαιτίου εγκατάλειψής τους από αυτήν ή λόγω θανάτου της, τα επιδόματα των παρ. 1, 2 και 3 αυτού του άρθρου καταβάλλονται σε όποιον έχει την κύρια ή αποκλειστική ευθύνη διατροφής των παιδιών. Η χορήγηση της σύνταξης της παρ. 4 αυτού του άρθρου αποκλείεται σε περίπτωση προηγούμενης υπαιτίου εγκατάλειψης των παιδιών από τη μητέρα». Περαιτέρω, με την Γ1α/440/7.2.1991 κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Β' 90), που κυρώθηκε με το άρθρο 18 παρ. 9 του ν. 2008/1992 (Α' 16), ως αρμόδιος φορέας για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 63 του ν. 1892/1990 ορίστηκε «ο Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων (Ο.Γ.Α.), που ενεργεί ως εντολοδόχος του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων» (άρθρο 1 παρ. 1), προβλέφθηκε δε ότι για την αντιμετώπιση των σχετικών δαπανών ο Ο.Γ.Α. επιχορηγείται από τον κρατικό προϋπολογισμό (άρθρο 1 παρ. 2). Τέλος, στην εισηγητική έκθεση του ν. 1892/1990 και στα σχετικά πρακτικά συνεδριάσεων της Βουλής αναφέρεται ότι το δημογραφικό πρόβλημα συνιστά το πρώτο εθνικό πρόβλημα, με σοβαρές οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις, η αλλαγή δε των δημογραφικών δεδομένων αποτελεί τη βάση για την οικονομική ανάπτυξη της Χώρας, ενώ ως κίνητρο προς την κατεύθυνση αυτή θεσπίζεται η χορήγηση των προαναφερθεισών παροχών, οι οποίες καταβάλλονται ανεξάρτητα από κάθε άλλο επίδομα, μισθό, σύνταξη, αμοιβή ή αποζημίωση.

3. Επειδή, όπως έχει κριθεί, η διάταξη της παρ. 6 του άρθρου 63 του ν. 1892/1990, κατά το μέρος που δεν προβλέπει ότι, σε περίπτωση θανάτου της δικαιούχου της ισόβιας συντάξεως μητέρας, τη σύνταξη μπορεί να λάβει ο επιζών σύζυγός της, δεν είναι σύμφωνη με τις συνταγματικές διατάξεις που παρατέθηκαν στην προηγούμενη σκέψη. Και τούτο, γιατί το άρθρο 21 του Συντάγματος επιβάλλει την προστασία της πολύτεκνης οικογένειας, την οποία αποτελούν, πλην των τέκνων, και οι δύο σύζυγοι. Συνεπώς, δεν είναι συνταγματικά ανεκτό να χορηγείται στον ένα μόνο από τους συζύγους (στη μητέρα) παροχή υπό την ιδιότητα του πολύτεκνου γονέα, σε περίπτωση δε θανάτου να μη λαμβάνει την παροχή αυτή ο επιζών σύζυγος, απομειούμενης με τον τρόπο αυτό της προς την πολύτεκνη οικογένεια προστασίας, εφ' όσον και οι δύο σύζυγοι αποτελούν μέλη της συνταγματικά προστατευόμενης οικογένειας. Εξ άλλου, σύμφωνα και με την εισηγητική έκθεση του ν. 1892/1990, οι παροχές του νόμου αυτού, δηλαδή τόσο το επίδομα όσο και η ισόβια σύνταξη, έχουν τον χαρακτήρα κινήτρου προς τους νέους γονείς για τη δημιουργία πολύτεκνων οικογενειών, με στόχο την αντιμετώπιση του οξέος δημογραφικού προβλήματος της χώρας. Η χορήγηση δε της συντάξεως αποτελεί επιπλέον κίνητρο προς τους γονείς, δεδομένου ότι η οικονομική ενίσχυση προς αυτούς δεν θα παύσει να χορηγείται λόγω της ηλικίας των τέκνων. Συνεπώς, για να είναι πλήρης και λυσιτελής η συνταγματικά επιβαλλόμενη προστασία της πολύτεκνης οικογένειας, η ισόβια σύνταξη πρέπει, σε περίπτωση θανάτου της συζύγου, να καταβάλλεται στον επιζώντα σύζυγο, δηλαδή στον πατέρα (Σ.τ.Ε. 3791/2015, 1633/2014, 4241/2012, 314/2007 Ολομ. κ.ά.).

4. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα ακόλουθα: Ο αιτών, με την από 15-4-2010 αίτησή του, ζήτησε από τον Ο.Γ.Α. να του

χορηγήσει ισόβια σύνταξη λόγω της ιδιότητάς του ως χήρου πολύτεκνου πατέρα. Από το από 15-4-2010 πιστοποιητικό οικογενειακής καταστάσεως της Κοινότητας ...Αττικής προκύπτει ότι ο αιτών είναι πατέρας τριών τέκνων, τα οποία γεννήθηκαν μεταξύ των ετών 1983 και 1986, και ότι η σύζυγός του και μητέρα των ανωτέρω τέκνων , το γένος , είχε αποβιώσει στις 23-10- 1990. Εξ άλλου, ο αιτών ελάμβανε το επίδομα πολυτέκνου του άρθρου 63 παρ. 3 του ν. 1892/1990 μέχρι την 31.12.2009, οπότε η καταβολή του διεκόπη λόγω συμπληρώσεως του 23ου έτους της ηλικίας και του νεότερου τέκνου του (βλ. σχετικώς το .../. από 7-12-2009 έγγραφο του Ο.Γ.Α. προς τον αιτούντα). Η ανωτέρω αίτηση απορρίφθηκε με την .../7-7-2010 πράξη του Προϊσταμένου του Κλάδου ΣΤ' Οικογενειακών Επιδομάτων του Ο.Γ.Α., με την αιτιολογία ότι δεν συνέτρεχαν στο πρόσωπο του αιτούντος οι νόμιμες προϋποθέσεις για τη χορήγηση ισόβιας συντάξεως, διότι αυτή χορηγείται μόνο στην πολύτεκνη μητέρα βάσει του άρθρου 63 παρ. 4 του ν. 1892/1990. Κατά της πράξεως αυτής ο αιτών άσκησε την από 20-10- 2010 ένσταση (ενδικοφανή προσφυγή), με την οποία προέβαλε ότι η ως άνω αιτιολογία της απορρίψεως του αιτήματός του περί χορηγήσεως σ' αυτόν ισόβιας συντάξεως πολυτέκνου τελεί σε αντίθεση προς τις διατάξεις των άρθρων 4 και 21 του Συντάγματος. Η ένσταση απορρίφθηκε με την προσβαλλόμενη 273/22-2-2013 απόφαση της Επιτροπής Εκδικάσεως Ενστάσεων του Ο.Γ.Α., με την οποία επικυρώθηκε η προαναφερθείσα πράξη του Προϊσταμένου του Κλάδου ΣΤ' Οικογενειακών Επιδομάτων του Ο.Γ.Α., με την αιτιολογία ότι «σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 63 του Ν. 1892/1990, όπως συμπληρώθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 3 του Ν. 2163/1993, η ισόβια σύνταξη χορηγείται μόνο στην πολύτεκνη μητέρα».

5. Επειδή, η ανωτέρω αιτιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως είναι μη νόμιμη, ως στηριζόμενη σε αντισυνταγματική, κατά τα εκτεθέντα στην τρίτη σκέψη, διάταξη νόμου. Συνεπώς, για τον λόγο αυτό, ο οποίος βασίμως προβάλλεται, πρέπει η κρινόμενη αίτηση να γίνει δεκτή και η προσβαλλόμενη 273/22-2-2013 απόφαση της Επιτροπής Εκδικάσεως Ενστάσεων του Ο.Γ.Α. να ακυρωθεί.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Δέχεται την αίτηση.

Ακυρώνει την 273/22-2-2013 απόφαση της Επιτροπής Εκδικάσεως Ενστάσεων του Ο.Γ.Α.

Διατάσσει την απόδοση του παραβόλου.

Επιβάλλει εις βάρος του Ο.Γ.Α. τη δικαστική δαπάνη του αιτούντος, η οποία ανέρχεται στο ποσό των εννιακοσίων είκοσι (920) ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 13 Φεβρουαρίου 2017

Η Προεδρεύουσα Αντιπρόεδρος

Η Γραμματέας

Μ. Καραμανώφ

Β. Κατσιώνη

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 15ης Σεπτεμβρίου 2017.

Η Πρόεδρος

Η Γραμματέας του Α' Τμήματος

του Γ' Τμήματος Διακοπών

Μ. Καραμανώφ

Β. Ραφαηλάκη

ΣΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

Εντέλλεται προς κάθε δικαστικό επιμελητή να εκτελέσει όταν του το ζητήσουν την παραπάνω απόφαση, τους Εισαγγελείς να ενεργήσουν κατά την αρμοδιότητά τους και τους Διοικητές και τα άλλα όργανα της Δημόσιας Δύναμης να βοηθήσουν όταν τους ζητηθεί.

Η εντολή πιστοποιείται με την σύνταξη και την υπογραφή του παρόντος.

Αθήνα,

Ο Πρόεδρος του Α' Τμήματος

Η Γραμματέας του Α'